

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 56/2019-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Martinou Gombosovou, Floriánska 16, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 625/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (ďalej aj „sťažovatelia“ alebo „povinní“), zastúpených advokátkou [REDACTED], ktorou namietajú

porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 625/2004 (ďalej len „napadnuté exekučné konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia vystupujú v exekučnom konaní v právnom postavení povinných. Okresný súd vydal 29. apríla 2004 v predmetnom exekučnom konaní poverenie na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi [REDACTED], ktorý 13. mája 2004 vydal upovedomenie o začatí exekúcie a upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie predajom nehnuteľností v k. ú. [REDACTED]. V ďalšom priebehu exekučného konania okresný súd a následne Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozhodovali o námietkach povinných proti exekúcii a ich návrhu na zastavenie exekúcie z 2. júna 2004 tak, že okresný súd uznesením z 18. júla 2005 vyhlásil exekúciu za neprípustnú, pričom na odvolanie oprávneného z 9. augusta 2005 bolo predmetné uznesenie zrušené uznesením odvolacieho súdu z 31. októbra 2005. Po zrušení jeho prvotného uznesenia okresný súd opätovne rozhodol uznesením z 25. júla 2007, ktorým zamietol námietky povinných proti exekúcii, a následne uznesením z 18. apríla 2008, ktorým zamietol návrh povinných na zastavenie exekúcie. Tieto uznesenia boli na základe odvolania povinných potvrdené uznesením odvolacieho súdu z 28. novembra 2008. Sťažovatelia tvrdia, že od roku 2009 nebola ich pohľadávka v exekúcii žiadnym spôsobom vymáhaná až do 4. júla 2018, keď súdny exekútor vydal upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie zrážkami zo mzdy a iných príjmov v spojení s exekučným príkazom na zrážky zo mzdy povinných.

3. Sťažovatelia tvrdia, že postup súdneho exekútora v tomto konaní bol neefektívny, pretože podľa ich názoru mohol vymôcť vymáhanú sumu realizáciou záložného práva k nehnuteľnostiam v k. ú. [REDACTED], ktorými bola pohľadávka zabezpečená už pri svojom vzniku v roku 1999 a upovedomenie o tomto spôsobe vykonania exekúcie bolo súdnym exekútorom vydané ešte v máji 2004.

4. Sťažovatelia uvádzajú, že predmetné exekučné konanie trvá viac ako 14 rokov bez toho, aby bolo právoplatne ukončené, a kvôli takto dlho trvajúcej exekučnému konaniu pociťujú neistotu v majetkovej aj súkromnej sfére.

5. Sťažovatelia si uplatnili aj primerané finančné zadosťučinenie, čo odôvodnili takto: *„Vzhľadom na opísaný zmätočný a neefektívny postup konajúceho súdu a uvedení ujmu na strane sťažovateľov v príčinnej súvislosti s týmto postupom súdu, ochrana práv sťažovateľov odôvodňuje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany a nie len deklaráciu porušenia ich práv a príkaz pre porušovateľa ďalej konať bez zbytočných prieťahov. Preto sťažovatelia navrhujú ústavnému súdu, aby ochranu ich práv dovŕšil aj priznaním finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € každému zo sťažovateľov.“*

6. Sťažovatelia navrhovali, aby ústavný súd prijal sťažnosť na ďalšie konanie a aby po jej prijatí rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 625/2004 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 37 Er 625/2004 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľom sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 5 000,- €, každému z nich samostatne, ktoré je Okresný súd Košice II povinný im vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania na účet ich advokátky do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

10.1 Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

10.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa

právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až konečným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. K rešpektovaniu, resp. naplneniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

13. V súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou už ústavný súd vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04, III. ÚS 229/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03 a III. ÚS 125/07).

14. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

15. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

16. Ústavný súd pri rozhodovaní okresného súdu v exekučnom konaní rozlišuje medzi rozhodovaním o námietkach proti exekúcii a rozhodovaním o zastavení exekučného konania. Takéto „rozdeľovanie“ exekučného konania na úseky je dôsledkom skutočnosti, že okresný súd nie je štátnym orgánom, ktorý vykonáva samotný výkon rozhodnutia, t. j. exekúciu (výnimkou je výkon rozhodnutia vo veciach maloletých), ale právomoc okresného súdu rozhodovať v exekučnom konaní (zasahovať do exekúcie vedenej súdnym exekútorom) nastáva po splnení zákonom ustanovených podmienok. Po právoplatnom rozhodnutí okresného súdu v konkrétnej veci v rámci exekučného konania sa jeho ingerencia do exekučného konania skončila, až kým znovu nevznikne potreba, aby v exekučnom konaní opäť rozhodoval exekučný súd. To znamená, že exekučný súd nemôže zodpovedať za potenciálne porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov spôsobené dĺžkou celého exekučného konania, ale iba za dĺžku jednotlivých „jeho rozhodovaní“ v rámci exekučného konania (napr. III. ÚS 867/2016).

17.1 Zo samotnej sťažnosti sťažovateľov je zrejmé, že rozhodnutia okresného súdu v napadnutom exekučnom konaní o námietkach sťažovateľov proti exekúcii a o návrhu sťažovateľov na zastavenie exekučného konania nadobudli právoplatnosť 28. novembra 2008. Po tomto dátume už okresný súd podľa sťažovateľov nerozhodoval o žiadnych podaniach, resp. návrhoch v napadnutom exekučnom konaní. Z uvedeného je zrejmé, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už okresný súd nemohol zasahovať do základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ani do ich práva na prejednanie veci v primeranej lehote, pretože exekučné konanie prebiehalo bez ingerencie okresného súdu.

17.2 Sťažovatelia vo svojej sťažnosti neidentifikovali žiadny konkrétny moment, keď okresný súd mal konať zmätočne a neefektívne, a ani neuviedli, aký postup okresného súdu (aktuálny k momentu podania sťažnosti ústavnému súdu) spôsobil sťažovateľom stav právnej neistoty.

17.3 K poznámke sťažovateľov, že exekučné konanie trvá viac ako 14 rokov bez jeho právoplatného ukončenia, ústavný súd podotýka, že samotná exekúcia sa nemusí skončiť len rozhodnutím exekučného súdu. Primárnym dôvodom, s ktorým Exekučný poriadok spája skončenie exekúcie, je vymożenie vymáhanej pohľadávky súdnym exekútorom. Časový úsek, za ktorý sa podarí súdnemu exekútorovi vymôcť vymáhanú pohľadávku (alebo splnenie vymáhanej povinnosti, pozn.), nie je možné presne vymedziť, pretože okrem iného záleží aj na majetkovej situácii konkrétnych povinných, a teda môže trvať v uvedených súvislostiach aj dlhšie časové obdobie.

17.4 Exekúcia sa ukončuje rozhodnutím exekučného súdu iba prípadoch vymedzených Exekučným poriadkom (napr. § 61k ods. 1 Exekučného poriadku). Zo skutočností, ktoré vo svojej sťažnosti uviedli sťažovatelia, však nevyplýva, že by táto možnosť nastala aj v napadnutom exekučnom konaní. Napokon ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že neistota sťažovateľov v majetkovej aj súkromnej sfére v dôsledku prebiehajúceho exekučného konania je práve dôsledkom nesplatenia ich pohľadávky, na ktorej zaplataenie boli zaviazaní právoplatným a vykonateľným rozhodnutím súdu (exekučným titulom), a nie dôsledkom samotného postupu okresného súdu v predmetnom exekučnom konaní.

18. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval

uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

19. Keďže v čase podania sťažnosti (7. decembra 2018) už bolo v predmetnom exekučnom konaní právoplatne rozhodnuté o námietkach proti exekúcii, ako aj o návrhu na zastavenie exekúcie (28. novembra 2008) a okresný súd do prebiehajúcej exekúcie žiadnym spôsobom nezasahoval, ústavný súd dospel k záveru, že k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu už nemohlo reálne dochádzať. Sťažnosť sťažovateľov preto v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

20. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľov v nej uplatnenými nezaoberal.

21. Ústavný súd v závere pripomína, že ak by sťažovatelia vedeli v budúcnosti identifikovať okolnosti, ktoré by poukazovali na nečinnosť alebo na neefektívnu činnosť okresného súdu (exekučného súdu) v predmetnom konaní v takej miere, ktorá by znamenala porušenie ich základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov, môžu podať ústavnému súdu novú sťažnosť, pričom toto rozhodnutie by sa nepovažovalo za prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2019